

Alkooldun edari euskaldunak

BUSCA ISUSItar Joxe Mari K.

Euzkadi titikia izan arren, diruan giro ta lur ezberdinari esker, alkooldun edari bikañak egiten dira bertan eta beste edari batzuk ere egin ezinik ez degu.

Sagardoa

Gai au aitatzeakin batera sagardoa datorkigu burura; alkool gutxikoa ta antziña-antziñatik euskaldunon adiskidea.

Geto ta gutxiago egiten da ta Gipuzkoa'ko ballada batzuetan bakarrik edaten; ain edari zoragarria, edari aparta da arrayarekin, batez ere bakalloarekin.

Euskalerri'ko ardoak

Euskal ardoaz itz egiterakoan, Errioxa euskaldun aldeko ardoa agertu bear. Europa'ko ardo-txastatzailleak ondo aski ezagutzen dituzte Europa'ko ardo danak eta, oien iritziz, Errioxa'ko euskal ardoak munduko onenak dira, ain bikañak izan.

Naparroa'n era askotako ardo onak egiten dira, baiña ez daude bear bezin ondo bereiztuak.

Txakoliñ aldetik zuriak eta belzak ditugu; beltzak Bizkai'ko sarraldean aziak eta txuriak, izen iundikoak, Getari ta Bakio'koak, Kantauri itsas ertzean.

Tudela aldeko Eribarain ardo indartsuak, gain-gainekoak ditugu ta inguru arrako jaktientzat banet-banekoak.

Naparroa'ko Errioxa aldean ardo aparta egiten da; Araba'ko Errioxa'n egiten dituak bezin onak bai.

Aipagarriak, baita ere, mugaz beste aldean egiten dinan euskal ardoak: Irulegi ta Jurancón'goak adibidez. Enrike IV erregeari titua kendu ta berezalaxe ardo ontanik eman zioten. Gain-gaineko ardoak auek ere, naiz eta Laburdi ta Zuberoa'ren ipar-aldean egiten diran Medoc'eko ardoak duten usain gozorik izan ez. Medoc'ko ardo oiek iya gureak dinela esan diteke; izan ere, Medoc, Saint Sever'en parean dago ta onen armatranian «Caput Vasconiae» irakurtzen da.

Maastiak itsas-ertzean bezteruta gelditu zaizkigu, izan ere barne aldeko maastiekin burruka egiturik ez dute, octan erregagoa la artixku titikiagoakin zaitzen dituztelako. Au ala dala adierazkaileusi maasti itz-aurreko edo arriztiak ezagutzen diran lurradeak eta batere maastirik gabeak.

Ardoa zaitzeko era berries willa

Maasti lanetan leondabizi asitzu-

eta, geroztikoa dute egin nola
eta horreko Frantzia "ko Cognac"an
agertzen omenko patat da
kore.

Ondoko sainori esker da
dakigu. Guipuzkoako Etxerriar
egileen eta sagardio legeorrerik
Frantzia "ko Calvados" izeneko pa-
tanaren antza edari dikan da
sotua dutekeela ta tamalgartia eta
sagardio kontrarako era sagarr-
ezko darrainerik (destilacionik) ed
egitea, patat dikan da bai dñe-
ke.

Quinto Marqués de Almenaga,
mugarrizko lekuetako bereziki
goian laneari hiru gaua la
nigun zahiztuen artua zailteke
eta berriak lehengoa aldiak
gabili zituen.

Gangardia

Gangardia buruz, arte gutxi
gure eta harrizko edari emi-
uni den, baina gizaldi entzun
moate bertan arte edari emiketa
jartzen ari oigu ia transatzekoak
eta gure aginukoa gangarde
nai.

Baskieriaz egin litezen pat-
zaleak.

Hona gurean osa urri gabiltsulu
etorri, biñu ilun egiten diram
marrik anek bezin onak egim
etik eta degu.

Añanagaz, hirreko patzaleak
etxaldeko pinka buru etxan bezi
etean egindako hirraldeetan
ezkerreko dune. Añanagaz patat

eta goitiz-gainbokoa dute egin nola
ta horreko Frantzia "ko Cognac"an
agertzen omenko patat da
kore.

Sotua dutekeela ta tamalgartia eta
sagardio kontrarako era sagarr-
ezko darrainerik (destilacionik) ed
egitea, patat dikan da bai dñe-
ke.

Sotua ere, nik egindako sainoak
erakutsita dakin, txori-gereziekin
egileen eta patarra. Alemania "ko
Saxonia"ko Kirchswasser edariak
entzun bezin eta egiten dala.

Iparua berez sortzen da euskal
menedekem. batzera ere Araba al-
dean. Gipuzkoako arantzka izena-
kin eragutzen da. batzira ala ere et
degua euskal gizelha edo ipuru-
edariak. Araba iz Naparroa in di-
ngum aldekin sin edari dikan
egim al bu-degu ere.

Ar diana ikusi ondoren, euskal
alkoholikoa edariak goiak-bera az-
tertu beurra duteela esan dñeke:
lendubioi, osasunarentzat ona eta
ainbat besterik ez edateko ta gero.
Euskadi "ko edaten eta alkohol guia
bertan egindu iraunko. Oti diana be-
ta ezinik ez dagoela uste den, osasun-
mak, az-sagintzak eta gauriak kal-
terik izan gabe.